

MANUEL RODRÍGUEZ LÓPEZ

S A U D A D E
N O
B U L L E I R O

EDICIONES "CELTA"

LUGO

En aquest segon llibre
de poemes de M. Rodríguez
hi ha un esforç constant,
tenaç, per expressar la
seva singular personalitat,
valent-se de les formes
pures i clàssiques de la
seva predilecció. L'autor
lluita amb energia i rigor
per aconseguir el difícil
equilibri entre els seus
estats anímics personalíssims
i un mitjà expressiu amb
lleis pròpies, que sap
conèixer i respectar, però
que calia doblegar a les
exigències fonamentals del
seu pensament.

Amb versos de ritme mesurat,
M. Rodríguez encerta a dir-nos
la seva engoixa i tibant
aversió vers els modes de viure
estrets i opressius que ens
ofereix la societat actual,
la seva inquietud
hipersensibilitzada en mig
d'una permanent aspiració a
un món més just, més normal i
natural per ell i els seus
germans; germans que són
preferentment els de la seva
terra gallega, però que inclou
també a tots els oprimits
d'arreu del món.

La raó de què m'hagi triat
per presentar el seu llibre
amb unes paraules en català,
a mi, que no sóc pas un crític,
ha estat el seu desig de mostrar
la seva simpatia per Catalunya,
acollint-se a una amistat que
no podia desoir el seu
honros encàrrec.

Roger Canicio.

En este segundo libro
de poemas de M. Rodríguez
se advierte un esfuerzo
constante, tenaz, para
expresar su personalidad
singular valiéndose de las
formas puras y clásicas por
las que siente predilección.
El autor lucha con energía
y rigor para lograr el
difícil equilibrio entre sus
estados anímicos
personalísimos y un medio
expresivo que tiene sus
leyes propias, que él sabe
conocer y respetar, pero que
había que plegar a las
exigencias fundamentales
de su pensamiento.

Con versos de ritmo bien
medido M. Rodríguez acierta
a decirnos su agonía y tensa
aversión a los modos de
vivir estrechos y opresivos
que nos ofrece la sociedad
actual, su inquietud
hipersensibilizada en medio
de una permanente aspiración
a un mundo más justo, más
normal y natural para él y
sus hermanos, hermanos que
son preferentemente los de
su tierra gallega, pero que
incluya también a los
oprimidos de todas las
partes del mundo.

La razón de que me haya
escogido para presentar su
libro con unas palabras en
catalán, a mí, que no soy
precisamente un crítico,
ha sido un deseo de
manifestar su simpatía por
Cataluña acogiéndose a una
amistad que no podía desoir
su honroso encargo.

Roger Canicio.

A D R O

SINTO A NENEZ LONXANA,
arrebolando na eira,
xogando cun balón feito de trapos,
un tiracoios i aquil carromato.
-Son moi probes os Magos das aldeas
i os das vilas non chegan ás bisbarras-

Recordo enxamios de meniños
a correr, ceibes, polos nosos eidos
berrando forte
voces galegas, voces de onte,
voces de oxe, de sempre, verbo antergo
arrecendente a viño.

Embrúllanme inquedanzas,
desexos e cubizas,
fames, sedes, agoiros
dun ben ausente. Cheira á morto
todo a meu carón. Soio cinzas...
Quén poidera aventalas!

Volvo, Xaniño,
de novo á tua veira
a falarche sinxelamente,
doente,
na lingoa dos abós, con verbas
que deitan do mais íntimo.

Chego ca pruma rebordante
de pranto.
Na miña leira
murcháronse as roseiras;
que vin asoballado
o Dreito polo Aldraxo.

As fronteiras da Patria
están feitas de portas i autopistas
con ronseles eternos
de maus e peitos
que fuxen por obriga
e calan...

A terra durme envolta en sombras,
o pobo está ferido
e malfadado.
Quén coutará o meigallo?
Cal Cristo

rexurdirá que nos acorra?

A TERRA É UN CRUCEIRO

*A Chelito, Xesús, Xusto, Manolo,
Latorre, Mercedes, os pais e irmáus
políticos que inda viven na Terra.*

P R E G O

I

Inspira o cantar do troveiro
cos teus agarimos i apertas;
as chans largacías i abertas
abrange cos brazos, Cruceiro.

Acende co númen diviño,
o fogo da verba faiscante;
que brile nos eidos e cante
teu longo espritar no camiño!

Na ialma do vate cravuña
i estampa, sinxelo, memorias;
das tuas enxebres estorias
ser quero fidel testemuña.

Cuberto de séculos i edra
ti sabes de risos e dóres;
ti sabes de mágoas i amores,
edoso Cruceiro de pedra.

Sentado a carón do teu pé,
agardo, afeuzado, que fales,
rei croado dos nosos veigales,
non vou sen ouvirte, abofé!

II

Saberás mil sabencias, troveiro,
cantarás mil cantigas, poeta;
tuas verbas gasállanme, ou vate,
pola fé que puxeches na teima.

Albiscache a verdá:
Os cruceiros non somos moreas de pedras.
O canteiro non ergue bonecos.
O canteiro ALUMEA!

Danos ollos e ialma
cando CREA!

De Villalba fidalga a Friol,
de Begonte i Abadín hastra Meira,
dende Outeiro de Rei a Cospeito,
sei de mouras cubizas i arelas,
sei de soños, lembranzas e feles,
sei de prantos, ledicias e festas,
sei de noivos que veñen de lonxe,
cei de nivas que saben a creixas.
Eu coñezo os camiños
das bisbarras chairegas.
Todos veñen, pra ollarme,
de lonxanas aldeas.
Miro foncho ós paisanos que ó verme,
garimosos, descubren a testa,
aloumiño os rillotes que xogan
i empoléiranse en min e me apertan,
abenzóo as velliñas
cando pregan
e se morre un labrego...
qué de bagoas acedas!
Nas foliadas do Santo Ramón,
cando escoito o gaitero i os poetas
meu atruxo
enche a veiga!

III

Cánto sabe de estorias e lendas,
cánto sabe de loitas e preitos,
cánto sabe de Alfonso Lanzós,
aquil Santo cimeiro dos servos.

Dos Andrades a Torre lanzal
parrafea de feitos antergos,
donoirosa, fidalga e garrida,
co vedraio e varil compañeiro.
Ve medrar o riu Miño, á carón,
ca ledicia dun pai o seu neno;
-qué lizgairo, enfeitado de lúas,
deprendendo a contar bidueiros!-

Afondaron no cerne da terra
as raigames do vello cruceiro;
corazón, que latexa, somella
nas entranas dos eidos chairegos!

ESTORIAS DO CRUCEIRO

I

Il degora, con teima, ser canteiro,
deprender a crear santos de pedra,
poetas coroados de verde edra,
moimentos que falen i un cruceiro.

Pero aínda é un neno... un neno garoleiro,
un picariño que relouca e medra,
valente e rexo, que enxamáis se arreda,
nen teme o sol, nen lle arrepón o xieiro.

Il vai co gando ó monte Carballedo
e longas horas, con afán cincela,
pra percurarlle vida, aquíl penedo.

Ninguén lle adeprendeou regras nen artes,
ne tén mais ferramentas que a martela
i o cincel, compañeiro a todas partes.

II

A por de vocación o bon labrego
trocouse nun canteiro de gran nome
i o pregoeiro de onte agora é un home
soado por artista e por galego.

Adicóuse, afeuzado, ó seu emprego
e fixo que o Cruceiro de renome
eternas primaveiras sempre agrome
ollado pola xente con apego.

O rubro do canteiro ó pé labrado,
humildoso mestúrase ca terra
debaixo de Xesús crucificado.

A Virxe das Delores tén no colo
a Cristo morto. O cadro, cómo aterra!
Pra unha mai o seu fillo sempre é un rolo!

III

Estoupan os foguetes polo ceo,
a música enche todos os recantos,
saen en procesión da igrexa os santos
i o camiño, afervoadado, avanta cheo.

A mocidade enceta un parrafeo,

a vila esquece un intre door e prantos,
da caste Celta óuvense enxebres cantos,
atruxos i o gaiteiro garuleo.

O Cruceiro, enfeitado con bandeiras,
preside a festa do Patrón do pobo
i abenzóa ós paisáns i as sementeiras.

Non é penedo morto, amorfo ou cego;
é o compañeiro fidel, sempre novo,
fillo do inxenio do solar galego!

IV

Vello amigo da miña mocidade,
Cruceiro forte e rexo no camiño,
de cál fontenla as augas ou qué viño
bebes que azos che dá de eternidade?

Nómada sempre, dende corta idade
gastéi as forzas, contra o meu destiño,
sen agarimo, sen amor, sen niño,
loitando no arrabaldo da cidade.

Pra acollerme os teus brazos sempre abertos,
fuxín daqueles lóbregos desertos.
Torno vello, fendido do traballo,
ermo na ialma, feito un espantallo.
-E pois, de mozo, nada che déi; morto
seréi fíz, feito estrume do teu horto.

V

"Ben chegado, meu vello, á miña veira!
Qué esgurripiado vés! No teu desterro
non escoitabas o meu doce berro?
Por qué á terra emigraches estranxeira?"

"Marchéi codando que faría feira
lonxe da terra Chá" "Pagáchelo erro.
Agora, qué cubizas?" "Ter enterro
i o teu perdón na viaxe derradeira.

Seréi erba ou mapoula, e cando o Norte
pase bicando as edras i as ortigas,
ciscando ñas moléculas de morte,
xugaréi, rebuldeiro coma os nenos,
a sementarme. E cantaréi cantigas
enxebres, feito arguxos ben pequenos."

VI

Tódalas mañás érgueste, Cruceiro,
desfeito en bágoas. Qué pasou, meu santo?
Por qué tal desacougo, tanto pranto?
Olla que o merlo chirla na ameneiro!"

"Non me fire o trebón nen o xieiro,
nen me aterra do corvo o mouro canto.
Choro polo emigrante, nun recanto
feito estrume no edoso cimiterio!

O rodicio da diáspora n-acouga,
os adeuses ateigan as estradas
i a bisbarra chairega fica vouga;
que, en troques de xunguirse, a nosa xente
os folgos verte noutras chans queimadas
méntrala Patria escóase doente!

D I A S P O R A

*A Consolación, Xosé, Xosé Antonio
e Amando curmáus emigrantes.*

CANTIGA DE ESCARNIO DO MAR

I

Con teima e desgabo revíroche o lombo;
que téñoche empenta, treboento oceano.

Es monstro lambón e larpeiro
que nunca o bandullo ves farto
i engules gamelas sendoerte dos orfos
i as mais que arreguizan cos berros e prantos.

Non brúes, finchado aicionista
das vidas dos probes humanos.
Rendista que alongas a mau pra zugar
con medras de usura i asaño.
Burgués que acugulas riqueza nas tullas
e non te estarreces roubando.

Non téis corazón nin entranas no peito,
dios morto, saudoso do culto idolátrico!

II

Eu quérolle ás rías que bican as praias
i abeiro lle prestan ós barcos.

Relouco cos mil regacholos enxebres
que enfeitan a Patria sen tolos arrautos
i adoro o patricio riu Miño,
aorta abondoso a regar os veigales i os agros.
-As tardes desfolla unha sesta
debaixo das pontes romanas deitado!

III

A ti, empoleirado capón das mil cristas
que fungas acedo, lurchásn i arriscado,
amigo falseiro, epiléptico mar,
traidor antropófago oubeante e salgado,
a ti, interminable autopista da España
que levas os nosos cerebros e brazos,
a ti, con xenreira, revíroche as costas,
soberbo oceano!

OUH GALICIA DO ALEN QUE TE ESQUECES
dos irmaus abafados nas chouzas,
nas cidades, ribeiras e pobos
cheus de canga, sen norte, nas sombras.

Non escóitalos prantos do vento
a chorar nas fendechas das portas?
Non téns mágoa dos nenos que medran
enfouizados na lama das corgas?
Ti qué fas, emigrante galego,
pra rachar as enleas que afogan?
Os teus beizos non berran acedos
contra as chagas que deitan pezoña?
Arrenegas da raza de Celta?
Dis que sintes do berce vergoña?
Onde están os vencellos que xunguen
pra forxar unha Patria sen coitas?
Non te lembrás dos peitos da mai
e perdiches da caste a memoria?

Porque vives millor, inda lambes
a quen pecha o teu lar e te bota
ós rochedos do mundo en demanda
dun recanto e dun chisco de esmola?

Cándo coidas erguerte, Galicia,
no Alén mar emigrada e na Europa?
Cándo vas a espilir a priguiza
e brandear a bandeira con forza?

Mentras durmes nun sono molengo,
a xiada debala asañoso
nas bisbarras da terra doorida,
esfameada e sen azos prá loita!

Escorrenta o malfado i acórrenos!
Destemida, desprega i arbola,
como un facho na noite emboutada,
ó Pendón que nos leve á Vitoria!

**Non pode ter felicidade cumprida
pobo que en coroar seus xenios tarda
(Lamas Carvajal)**

AS LUAS ESPRIETAN DE NOITE
nos ceus enloitados e choran
bagullas na aldea durmida,
cuberta de lama e de bosta.

Os lobos oubean na fraga,
a serpe asubía na corga,
o can de palleiro sornea
i as rás no trolleiro crocroan.

As loitas guerreiras, saudosos
os castros desertos recordan,
i os bardos que lén nas entranas,
i os lumes sagrados de noutroa.

Xa naide se lembra dos dioses
dos nosos antergos, nen soan
nas noites de lúa, valentes,
os brados guerreiros que axordan.

Morréu da Nación a orguleza,
perdeuse da caste a memoria!
No mundo, ciscados, á tumbos,
sen Patria... vivimos de esmola!

Qué agardas, Galicia emigrante,
sen lume no peito? Qué ciodas
irmá da Cornualles, da Irlanda,
da vella Bretaña i a Escocia?

Esperta do teu durmiñar
e dáte, afoutada á laboura
de erguer o Moimento da raza
que brile faiscante nas sombras!

Os dioses, noxados, cubizan
un Dólmen á sua memoria;
namentras non vibren as ialmas
os corpos serán cinza morta!

Valeiro de Ideas e Xenios,
sen Facho que alume a Vitoria,
un pobo non bota raigame
nen é merecente da Gloria!

GOZOS DA VIRXE DO CARMELO

Virxen santa do Carmelo,
abogosa mariñeira;
atande o rogo sinxelo
das aldeas da ribeira.

Polos Cravos da Pasión
escoita a nosa oración!

Ti podes tornalos vivos,
ceibes das gorkas do mar;
que, con arrautos altivos,
os quixera asulagar.

Polos Cravos da Pasión
escoita a nosa oración!

Arrepiente berra e brúa
i avanta estarecedor;
da morte a friaxe crua
ergue remuíños de dór.

Polos Cravos da Pasión
escoita a nosa oración!

Esfachícanse en migallas
polo mar luas i estrelas;
arrinca mastros, fustallas
i engule, fero, gamelas.

Polos Cravos da Pasión
escoita a nosa oración!

Válenos, nosa Santiña,
Santa mai do Redentor;
tráínoos homes axiña
polas chagas del Señor!

Polos Cravos da Pasión
escoita a nosa oración!

O BULLEIRO DA CIDÁ

*A Manoel, Xosé, Modesto, Benito
Delmiro, Benino, Seve, Antonio,
Alexo, Salustio bos amigos galegos
na gran cidá*

CIDÁ, XIGANTE CIMITERIO
de milleiros de covas,
avenidas e ruas,
asfalto, coches, clásons, presas tolas
Qué che fixen, ingrata, pra connigo
amostrarte asañososa?

Meiga chea de achaques,
podre por dentro, virxen por afora,
non me queiras tentar!
A min non me engaiolas!

As tuas construcións
nichos somellan, sí, que se amontoan
ó longo dos paseos. O xentío
que atenazas é masa amorfa
i as frores que te enfeitán
acanche tal caroutas!

Co teu meigallo as xuventudes
arrincan das paternas chouzas.
Daslles baile, cemento, touros,
moblés e fútbol, daslles drogas.
Enxendras vicio i usureiros,
homosesuales e candongas.
Afógalo arrabal fabril en fumes
i amoreas familias en chabolas.
Anícraste diante do burgués
e repartes na Bolsa
os dividendos que amasaches
con sacrificios, sudés, mágoas, forzas...

Cimiterio noxento,

a min non me engaiolas!

NOVAS DOCTRINAS-NOVOS DEUSES

I

Tiña o Promotor sano corazón.
Sabía que todo viña del Señor.
Home progresista e posconciliar,
axiña esqueceu a antiga piedá.

"Hai que se anovar e poñerse ó día.
Hai que desbotar vellas teogonías"-

II

Cismando, cismando o bon Empresario,
mergullado en éstasis, ollóu un balón,
veladas de boseo,
corridas de touros, ritmo e cancións.
E créndose un novo celestial Mesías,
dos ceus un mandato escoitar coidóu.
Que queres un tempo? Que te adoren pides?
Meu santo bieito, postrado rezóu;
Seréi teu apóstolo na aldea e na vila!
A grea ergueráche a sua oración!
Por terme escollido pra ser o teu servo,
faréi que os humanos che dén seu amor.
Por riba dos prantos e da ruín materia
ha trunfar o sagro Dios da Diversión!

III

Constituída a Sociedade Anónima
baixo a xerencia
do Promotor,
xurdía faiscante a nova igrexa
con estatutos, dividendos
i un craro Lema:
"A diversión i o Sport
fan almas rexas".

Apoderados, máxaxers,
sicólogos do espírito da grea,
cegos do gran Pontífice, sabidos
na nova cencia,

cátedras meritísimas
de Propaganda e Prensa
e creadores de Heróis
ateigaron a terra.

Das panteistas Romas cubizosos
i os mitos gregos,
estadios-catedrales
xermolaron arreo.

Os ídolos medraron
feitos dioses do fútbol, do boseo,
do cine, dos divorcios,
dos touros e do televexo...

E namentras o pobo santo,
na propaganda inmerso,
esquecendo os xornales mínimos
rise e palmexa satisfeito.

IV

Reunida a Asamblea, o Segretario
ós aicionistas informóu:
"Polo gran futbolista Serxiberto
-ten moi bon toque de balón,
craros reflexos,
e vai sempre dereito a gol-
o Realísimo Club Zeta
pagóu trinta millós.
Afirma o tesoreiro que é rentábel.
Só pide libertá de opinión!
Que a prensa fale. Que coñeza o pobo
a grande adquisición.
Nos postos de traballo e nas tabernas
que falen libremente, sen temor!
Esmagarémolo Sportiv!
Seremos ca,piós!
Moitedumes e primas, puntos,
viaxes, comisiós...
Encherémolo estadio. Seguiremos
vivindo á conta da Afición!

V

O derradeiro "Clinch"
do gran Campión,
na escintilante noite,
mesturouse cos berros da afición,
que, posta en pé,

o verediuto festexóu.

Do máxaxer cercado,
da prensa e do magnesio, o boseador
ó ceu enxerga os brazos:
Son o millor! Son o millor!

A grea enrouquecida e tola
arremoiñándose á carón
do novo Dios,
o batín esgaxóulle á tirós.

Inda groggy, o vencido, nos ouvidos
ecoándolle o "Gong",
silandeiro alonxouse
co seu Proparador.

VI

Conxuntos, ritmos, baterías
e guitarras eléutricas.
Cantantes guedelludos
que se retorcen, suan, berran.
Desencaixadas bocas.
Bruidos i estridencias.
"Grabar" "Guateques" e "Tertulias"
"Eisiti Festival" "Pesetas"!

E pertiño do seo dunha "FAN"
unha tarxeta
co Autógrafo i a foto sagrosanta
que aveiróu a reliquia anterga...

**Se iste é o mundo que eu fixen
que o demo me leve
(M. Curros Enríquez)**

UNHOS INTRES NA AREA DIANTE OS CORNOS DUN TOURO
Trunfos, orellas, rabos, pérolas e tesouros.
"Su Majestad el Diestro" gañóu medio millón.
Medra a conta corrente. Hai esmorga e folión.

(Por muleta, un fanelo. De estique, unha basoira;
A muller da limpeza traballóu as oito horas.
No seu bulsón mendado gardóu as cen pesetas
pra mercar pan e fabas i unha presa de berzas)
Soldo fixo, dietas, comisiós e kilómetros.
Quince, vinte mil pesos, clientes, cheques, cobros:
O Señor Viaxante co amigo Intermediario,

para repoñer folgos, descansa nun balneario.
(Primas, destallos, sudes, camiós, cárrega e descárrega
Mil duascenas pesetas nunha longa semana...
No tempo libre vai a un taller do arrabal
e con tres horas estras estalica o xornal!)

Arrepiante resumen: Un cantante de sona;
Cen, douscentos, trescentos millós nun ano. Outra:
Novelistas de "Bluf", locutores, cineastas,
dioses da Diversión, conselleiros de Banca:
Branco chalets, turismo, boites, drogas, millós,
esmoigas outravolta, incenso e mais millós

Moralex: Un toreiro gaña o soldo
de trescentos obreiros á semana.
Un cantante produce nun ano
a nómona de catro fábricas.
Un Conselleiro firma
dez nóminas nas respectivas pagas
i unha estrela de cine, envolta en xoias,
anóxalle as barracas.
"Se iste é o mundo que eu fixen..."
Curros téñ a palabra.

MENIÑO NEGRO

Vinte no colo na naiçña tua
no "bús" ateigado hasta os cúmios. Vín
os teus olliños grandes, faiscentes,
cravarse en min.
-Beizos grosos, cabelo ensortellado
e dentes de marfón,
bule-bule, riseiro
como as augas de abril-

Polo "bús" arrolado, deuche o sono,
meu Querubín,
e fichas surrindo coma un anxo
da tua mai nos brazos a durmir.

Qué soñabas, meniño
da caste de Martín Lutero King?

Abrín o xornal: "Morte en Alabama
dun negro a tiros. No Mississipi
membros do Ku-Klux-Klan
afogaron dous negros. Mister Smith
Procamouse racista na Rodesia

co amparo do fusil.
Classius Clay vence por rotundo kao
fora do ring
-Non quer matar en Vietnam
ós irmáus dil,
irmáus polo abafallo i as angurias
dun acedo vivir-

Nos garimosos brazos dunha negra,
un filliño, a soñar, durme feliz.
Nono espertedes!
Calade! Deixaino durmir!

FUME, BOMBAS, CANÓS,
tanques, lume, destrago.
Palestina, Biafra, Vietnam:
Ricaces dividendos no Pentágono,
moreas de meniños
e vellos langreando,
longas chairas sen pan
sen o bico do arado,
feras alporizadas en percuro
doutros recantos
a fuxir do Homo Sapiens
supercivilizado.

Homes na lúa.
Trunfa a tecnocracia.
Na terra contubernios e destrago
de Libras, Dólares e Francos.

Entramentres, os mortos amoréanse
nun arrozal macabro
i os vermes estoupan de fartos!

NOS CEOS REVOAN OS CORVOS
famentos de morte,
Na terra os vampiros das sudes
mil mañas ensaian de cote
xugando a zugar nas entranas do probe.

Hai pitas de aldea
que fartan o buche de miocas.
Hai homes que chegan ó mundo
cun feixe de obrigas ás costas
que esmagan i afogan!

Sabidos letrados malgastan miolos
furgando nas ordres e códices.
Teimudos sicólogos,
abades, políticos,
lexiós de afervoados filósofos
barullan cos Dreitos do Home
que sigue agardando namentras non morre.

Hai leises que amparan ó escravo,
encíclicas, libros e mil manifestos...

Hai boas ideas
que xurden nos peitos sinxelos...
pro a moura cubiza rexouba alteirosa
ben farta co sangue dos servos.

VESTIDA DE ALDRAXE E MOURAS CUBIZAS,
de inxusticia arreo i eternas perguizas,
preñada de roubos, chea de ruindade,
afógame a bosta desta sociedade.

Os sete pecados a mallar nos servos,
alancan de cote fonchos e soberbos
e trunfa a luxuria e medra o ladrón
e campa o usureiro e vive o lambón.

Prós nosos neniños agroman, coitados,
futuros de bágoas con fel mesturados:
Ni escola ni industrias, nin cencia ni abeiro...
Un corgo lles queda: Fuxir ó estranxeiro!

I aínda hai poetas que cantan as frores
e falan de meles i ensoñan amores
i alaudan e gaban e baten as maus
e din, á porfía, que somos irmáus.

DICEN QUE ALUMA O SOL,
que eisisten faiscentes coores:
Verde namela, verde millo,
solpores,
roxos, marelos,
azul infindo. Pode
que sexa verdá. Coido
que non minten os homes
que xuran a eisistencia
das coores;
pero eu somentes vexo
ista fonda negrura que me tolle!

ERAS FUME SOMENTES,
o derradeiro da oficiña.
Vivías alugado,
recén casado,
nunha buhardilla.

Soupeche aloumiñar ó Xefe
e conxugache os verbos do lacaio
ó dreito i ó rivés
"Anicrarse" "Lamber"
no futuro, en presente e no pasado.

Asulagando ós compañeiros
o teu xornal estalicóuse mais
deica franquearche as portas do Consello.

A estrada do porvir
tén semáforo verde!
Tripa, esmaga, encadea,
magoante alferrón, fera
vixiante de intereses!

Dille ó burgués, sinxelamente,
que teñen voluntá,
pro fálalles a base. Dillo, faino!
Emprega tua cínica piedá,
lizmacha porcallenta,
contakilómetros
do parte dario
ó amo!

SEICA HAI PERSOAS
rodeadas de lacaios
que non saben de fames, nin de traballos,
usan culler de prata
e viven nos millores pazos.
Seica hai persoas que enxamáis sentiron
na carne un bico xiado,
nin saben de trolleiros
nin do sobre dos sábados.
Dicen, contan e falan que pra Dios
todos somos iguais.
Será...
Calo!

QUE BRINCOS DE LEDICIA

cravarse nos miolos
da noxenta inxusticia!

Se eu fora unha aguillada
con magoante alferrón
na morralla espetada...

Se poidera no mar
as humanas cubizas
pra sempre valeirar...

En andias a Xusticia
-Romería e foguetes-
qué brincos, qué ledicia!

ASEGUN LLE PEDICHES,
o espertador
desfaise en vibración na carto
alporizando
o teu cerebro en calma.

Érguete cedo
inda que haxa arroiada,
que faga vento
ou que esbares co lazo pola rúa.

Alanca forte! Que vaise o "bús"!

No arrabal da cidá
debaixo dun pendello de uralita,
nun taadro,
facerás cen buratos minuto,
perante catorce horas.

Non teñas grimo!

Está previsto
que perfores un dedo
e o Patrón paga
póliza de accidentes!

A COROA QUE ESMAGA

I

PERANTE LONGUISIMOS TRIENOS ERGUICHETE, OBREIRO
na crua invernía, con choiva, con neves, con vento.

Suaches camisas raxadas no cálido vrau.
Na fresa, nos tornos, na forxa, gastáchelas maus.
Quince horas diarias mazáchelo corpo i agora
atópaste vello, asucado de enrugas, sen forzas...
Coitado, qué mágoa me das!
Embázame os ollos coidar
que o mundo pra ti foi somentes traballo,
obrigas e leis, ir e vir alasando,
loitar polos fillos, pra erguer a familia
e, cando chegaches ó meio da vida,
semellas mais ben, un pelexo
zugado, escurrido, sen folgo, sen tento...

II

Caíches no leito aqueixado dun cranco mortal;
mais ti non sospeitas, meu Xan, o teu Sino fatal
e crés nas palabras do médico
e coidas sair dise inferno,
e botas de falla o taadro
e soñas co sobre marelo dos sábados!

O cancro, no estómago teu, vai, sen presas,
burlista, pudríndoche as células.
Está dando fin o teu duro camiño de servo
i ainda unha lus, que te sande, percuras no ceo!

Magoantes, teus berros de dór, na agonía,
espétanse feros no meu corazón. Fora brila
queimando penedos, o sol.

III

Xa sabe o burgués que morriches e fixo mercar a coroa.
O vello taadro produce mais que antes nas maus dunha moza...
Ti xa eres pra empresa unha carga...
A máquina, agora, reporta mais fortes gañancias...

Non vai o Burgués ós enterros dos seus xornaleiros,
pro págalles soldo compreto
a seis camaradas, a mais da coroa,
e diplomático pésame á dona.

"Il era moi bon. Enxamáis con problemas...
Dios fíxolle un ben con botalo prá terra...
Xa nada poidía facer cos seus brazos
gastados!"

IV

Camiño da cova xa levan teu corpo; pro naide sospeita
que as frores esmagan como unha peneda.
Decátaste que eras somentes un número máis
no Debe i o Haber, que cumpría pagando un xornal?

No cimo do outeiro co mar ós teus pés,
namentras abonas a terra, o Burgués
está a fabricar mais estrume
con tornos e fresas... destallos e sudés...

PRA QUE VOU A CANTAR DO BURGUES

larpeiradas, enchentas e frores?
Cómo poide empolar o meu peito
unha cántiga ollando mil dóres?
Mariñeiros que engulen os mares,
silicosos mineiros que morren,
picariños que están sen escolas,
sen futuro, sen xeito e sen norte...
Con qué liras pregades que cante
cando todas están desacordes?
Ergo os ollos e vexo manobras
a xantar, sen compango e sen postres,
enzoufados no chau pra seguir
traballando sen folgo hastra a noite.
As mañás o arrabal formigueda
-entramentras o rico inda dorme-
No taller un cronómetro fai,
asañoso, teimudos controles.
Tal becerros na feira do quince,
en camiós i autobuses os homes
sán das fábricas, mentralos xefes
ruben, fonchos, nos rápidos coches.
-Hai escravos que sirven ós ricos
dende a ialba fozando hastra a noite-

Cómo poide empolar o meu peito
unha cántiga, ollando mil dóres?
Qué tristura o vivir dos obreiros!...
Qué de aldraxes esmagan ós probes!...

Negareime a cantar e rezar,
mentras haxa quen xure e quen chore!

ES UN CABALO VELLO.

Cando o viaxe era longo,
a calqueira hora,
cando os pedidos tiñan presa de telegrama,
o Patrón gallopóu riba de tí

e fartóute de millo.
Fuches o seu burro de carga.
Encheu o teu bandullo de herba seca,
peiteóuche a crín asegún as comenencias
e cravóuche as esporas.

Agora és potra vella e teima
facerte espediente por baixo rendimento.

De boa gana
venderíate a precio de morralla!

TRINTA LONGUISIMOS ANOS ESMAGANME A IALMA
sempre arrodeado de asfalto e ladrillos,
cheo de reloxes, minutos e presas,
homes que van desbocados, sen tino,
roxos semáforos, longas agardas,
"metros" que feden a sudes de eternos xentíos,
berros, protestas no "bús", rempuxós,
masa de corpos que cheira egoísmos,
coches, tranvías, camiós,
clasons e motos que brúan e fenden ouvidos;
craras, patentes difrencias sociaes,
brancos chalets, residencias de ricos,
tristes barracas no probe arrabal,
nenos sen pan, sen escolas i espidos...

Boto de falla o terrón,
choro, magoado, no cárcel da vila o meu Sino,
i ergo as palpebras ó ceo pescudando un indulto
pra ista cadea perpetua que vivo.

E P I L O G O

POR OXE DEIXOTE
pro non coides, Xaniño,
que xa ten rematado, o meu cantar.
Pasa o vento peiteando o millo,
ciscando as follas,
agarimando a iauga inqueda,
que emigra esconsolada polo Miño.
Funga, oubea, zorrega,
acouga novamentes, faise bico
nas ponlas
dun edoso castiro...

Esperta o sol cheu de roibéns
i enceta
xeneroso o camiño,
alumando a maus cheas,
espallando benzós e risos.
Un día embrúllase na brétema,
outro xoga a facer lengoas e guiños,
arrequeta ás vegadas. Outras queima
e fai suar a fío.

Igoal
o meu espírito
outro vento, outro sol,
murcho ou con brillo,
zoando ou calado,
está sempre contigo!